

FIȘA DISCIPLINEI

Ars exegetica veteris testamentum

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Ars exegetica veteris testamentum				Codul disciplinei	OLR1125
2.2. Titularul activităților de curs					Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa		
2.3. Titularul activităților de seminar					Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa		
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					4
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					21
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					16
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Isagogia Vechiului Testament, Hermeneutica Vechiului Testament, Exegeza Vechiului Testament, Teologia Vechiului Testament
4.2. de competențe	Competențe exegetice dezvoltate pe baza tradiției patristice

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența minim 75% și realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit irenic - Proiectarea și elaborarea unui discurs argumentat pe baza textelor sacre (expunere verbală și scrisă) - Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii - Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale - Analiza și interpretarea datelor, privind, istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor - Săvârșirea ritualurilor cultice
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierahice, respectând principii de credință religioasă - Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Introducerea studentului în sfera exegezei textelor scripturistice și a sistematizării teologice a acestora. - Cunoașterea și aplicarea tradiției exegetice patristice și iudaice - Exersarea aptitudinilor exegetice specifice exegezei biblice patristice și iudaice.
7.2 Obiectivele specifice	Să sprijine studentul în identificarea modalităților de aplicare a principiilor interpretative și a modalităților de actualizare a conținutului Scripturii pentru contemporaneitate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv: o scurtă istorie a interpretării Sfintei Scripturi	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
2. Școlile catehetice (alexandrină, antiohiană, capadociană, siriană) și metoda lor de interpretare	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
3. Principiile patristice de interpretare a textului scriptural	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
4. Repere hermeneutice și niveluri de interpretare ale Sfintei Scripturi	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
5. Exegeza literală a Sfintei Scripturi (metodă și instrumentar critic)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
6. Repere și noțiuni introductive în limba ebraică biblică (alfabetul)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
7. Repere și noțiuni introductive în limba ebraică biblică (scrierea și citirea)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
8. Repere și noțiuni introductive în limba ebraică biblică (verbul și substantivul)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

9. Exegeza alegorică a Sfintei Scripturi (metodă și instrumentar)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
10. Exegeza spirituală /duhovnicească a Sfintei Scripturi	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
11. Exegeza mistică / niptică a Sfintei a Sfintei Scripturi	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
12. Exegeza ascetică / patericală a Sfintei Scripturi	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
13. Tradiția interpretării creștine și iudaice	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
14. Reprezentări artistice și inmografie – direcții de interpretare scripturală specifice Ortodoxiei	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae antea cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahleederat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Zieglerederunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editio tertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Resurse patristice:

- *Biblia Patristica, Index des citations et allusions bibliques dans la littérature patristique*, 5. vol., Edition du Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, 1986-1991.

Lucrări de referință:

- *Interpretarea Sfintei Scripturi din perspectivă ortodoxă și apuseană. Documente ale Simpozionului Est-Vest al specialiștilor în Noul Testament, de la Neamț (4-11 septembrie 1998)*, 201-224. Editat de James D.G. DUNN, Hans KLEIN, Ulrich LUZ, Vasile MIHOC. Sibiu: Teofania, 2003.
- BASARAB, Mircea. *Ermeneutica biblică*. Oradea: Episcopiei Ortodoxe Române, 1997.
- BRECK, John. *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii*. Tradus de Ioana Tămăian. Cluj-Napoca: Patmos, 2003.
- FLOROVSKY, George. *Biserica, Scriptura, Tradiția: Trupul viu al lui Hristos*. Tradus de Florin Caragiu, Gabriel Mândrilă. București: Platytera, 2005.
- PENTIUC, Eugen. *Vechiul Testament în Tradiția Ortodoxă Răsăriteană*. Tradus de Nectarie Dărăban. Cluj-Napoca: Renașterea, 2018.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv: o scurtă istorie a interpretării Sfintei Scripturi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
2. Școlile catehetice (alexandrină, antiohiană, capadociană, siriană) și metoda lor de interpretare	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
3. Principiile patristice de interpretare a textului scriptural	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
4. Repere hermeneutice și niveluri de interpretare ale Sfintei Scripturi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
5. Exegeza literală a Sfintei Scripturi (metodă și instrumentar critic)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
6. Repere și noțiuni introductive în limba ebraică biblică (alfabetul)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
7. Repere și noțiuni introductive în limba ebraică biblică (scrierea și citirea)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
8. Repere și noțiuni introductive în limba ebraică biblică (verbul și substantivul)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

9. Exegeza alegorică a Sfintei Scripturi (metodă și instrumentar)	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
10. Exegeza spirituală /duhovnicească a Sfintei Scripturi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
11. Exegeza mistică / niptică a Sfintei a Sfintei Scripturi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
12. Exegeza ascetică / patericală a Sfintei Scripturi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
13. Tradiția interpretării creștine și iudaice	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
14. Reprezentări artistice și imnografie – direcții de interpretare scripturală specifice Ortodoxiei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

Bibliografie

Studii de specialitate

- BRECK, John. „Exegesis and interpretation: Orthodox reflections on the *hermeneutic problem*.” *St. Vladimir's Theological Quarterly* 27 (1983): 75-95.
- CHIRILĂ, Ioan, Stelian PAȘCA-TUȘA. „Recurgem la exegeza iudaică în cazul interpretării textelor psalmice?” În *Lucrările simpozionului „Identitatea ortodoxă a studiilor biblice”*. Editat de Marian VILD, Cosmin PRICOP, Alexandru MIHĂILĂ, 9-27. București: Ed. Universității din București, 2017.
- CHIRILĂ, Ioan. „Ermeneutica biblică din perspectivă răsăritean-ortodoxă.” *Studii Teologice* 3 (2017): 43-60.
- COMAN, Constantin. „Experiența niptică – reper ermeneutic.” *Studii Teologice* 3 (2017): 13-42.
- COSTACHE, Doru. „Reading the Scripture with a Byzantine Eyes: The hermeneutical Significance of St. Andrew of Crete's Great Canon.” *Phronema* 23 (2008): 51-66.
- DRAGUTINOVIC, Prerag. „Is there an Orthodox Exegesis? Angaging Contextual Hermeneutics in Orthodox Biblical Studies.” *Ortodoksia* 55 (2015): 7-42.
- GEORGE, K.M. „An Oriental Orthodox Approach to Hermeneutics.” *Indian Journal of Theology* 31 (1982): 203-211.
- MCGUCKIN, John. „Recent biblical hermeneutics in patristic perspective: the tradition of Orthodoxy.” În *Sacred Text and Interpretation: Perspectives in Orthodox Biblical Studies, Papers in Honor of Professor Savas Agourides*. Edited by Theodore STYLIANOPOULOS, 293-324. Brookline: Holy Cross Orthodox Press, 2006.
- OANCEA, Constantin. „Once again about the historical-critical exegesis, from an Orthodox perspective.” *Sacra Scripta* 1-2 (2017): 7-27.
- PAȘCA-TUȘA, Stelian. „Erminia Întrupării Cuvântului scripturistic în Canonul Sfântului Andrei Cretanul.” *Studii Teologice* 3 (2017): 261-270.
- SEMEN, Petre. „Hermeneutică și exegeză la Sfinții Capadocieni.” În *Părinții Capadocieni*. Editat de Petre Semen și Liviu Petcu, 55-62. Iași: Fundației Academice „Axis”, 2009.
- STYLIANOPOULOS, Theodore. „Perspectives in Orthodox Biblical Interpretation.” *Greek Orthodox Theological Review* 1-4 (2002): 327-328.
- VILD, Marian. „Dumnezeieștile Scripturi – reper permanent al vieții duhovnicești în literatura ascetică răsăriteană.” *Studii Teologice* 3 (2017).

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament.	Examen oral	80 %
	Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.		
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate.	Prezentarea unei lucrări de seminar.	20 %
	Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.		
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea sumară a conținutului Vechiului Testament, cu accent pe Pentateuh, și a noțiunilor de revelație, inspirația Sfintei Scripturi, canonul Sfintei Scripturi, a elementelor de critică textuală (metoda istorico-critică), a temelor teologice principale.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:

01.04.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:

17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".